

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2557/ 00048

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	04 พ.ย. 2556	44	15738	5

มรดกกล้วยข้าว

ดิน (3)

เรื่องของที่ดินสำหรับสร้างเคหสถานที่ปรากฏในตำรายังมีต่ออีกว่า

- ดินใดมีลักษณะเป็นขบวนตั้งวงกต ดังนี้ แพ้เจ้าเรือน มักฉิบหาย
- เป็นขบวนตั้งสะเภาเหียง มักฉิบหาย
- เป็นขบวนตั้งสะเภาขว้า สมฤทธิด้วยเข้าของชูอัน
- เป็นขบวนตั้งเต่า มักฉิบหาย
- เป็นขบวนตั้งราชสีห์ มักฉิบหายวายของ

แปลตามความหมาย คือ ที่ดินใดมีลักษณะ

- คดเคี้ยว วกวนเหมือนเขาวงกต มักมีผลร้ายแก่เจ้าเรือน
- ลักษณะคล้ายเรือเหียง มักฉิบหาย
- ลักษณะคล้ายเรือคว่ำ มักอุดมด้วยข้าวของ
- ลักษณะคล้ายเต่า มักฉิบหาย
- ลักษณะคล้ายตั้งราชสีห์ มักฉิบหาย ข้าวของฉิบหายวอดวาย

ขบวนบ้านนี้ สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาที่ดินสำหรับปลูกบ้านรวมถึงการพิจารณาเลือกทำเลที่ตั้งในการสร้างเมือง และที่ตั้งของศาสนสถานดังความตอนท้ายของตำราที่อ้างข้างต้นว่า

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2557/ 00048

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	04 พ.ย. 2556	44	15738	5

“ผิจักแปลงขบวนบ้าน ขบวนเมืองและขบวนวัดวาอาราม หื้อพิจารณา
ขบวนตึกดี ขบวนบ่ดี ก็ยอมหื้อบังเกิดเป็นภัยดังว่าแล้ว”

ในการเลือกที่ดินสำหรับปลูกบ้าน คัมภีร์ชื่อ “โลกสมมุติราช” กล่าวว่า

“ประการหนึ่ง จักอาศัยเชิงฐานะที่ใดหื้อเล็งดูฐานะที่นั่นก่อน ผิวสูงทักษิณะ
ต่ำอีสานชื่อสิทิลักษณ์ะ อยู่ดี สูงปัจฉิมะ ต่ำปุพพะ ชื่อตริตนรัสสรทิ อยู่ดี สูง
ทักษิณะ ต่ำอาคไนย์ ชื่ออนุลักษณ์ะ อยู่ดี ท่วมกลางสูง อยู่รอดชุมมือ ชื่อสัค
คราชะ ดินักแล ผิวปุพพะต่ำ แลได้ต่ำ อาคไนย์สูง ชื่อชรา ปริบูรณ์ดินัก สูง
ทักษิณะ แห่งอื่นต่ำ ชื่อสุวัณณะ ดินัก ผิว สูงปัจฉิมะ ชื่อธรณีสาร ดินักแล”

ลักษณะที่ดินดังกล่าวหมายถึงที่ดินทิศใต้สูง ทิศตะวันออกเฉียงเหนือต่ำชื่อ
“สิทิลักษณ์ะ”

- ที่ดินทิศตะวันตกสูง ตะวันออกต่ำชื่อ “ตริตนรัสสรทิ”
- สูงตรงกลาง ด้านอื่นต่ำตลอด ชื่อ “สัคคราชะ”
- ตะวันออกต่ำ ทิศใต้ก็ต่ำ แต่ตะวันออกเฉียงใต้สูง ชื่อ “ชรา”
- สูงเฉพาะทิศใต้ ด้านอื่น ๆ ต่ำ ชื่อ “สุวัณณะ”
- สูงตะวันตกด้านเดียวชื่อ “ธรณีสาร”

ลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมา เป็นลักษณะของที่ดินที่ตำราใช้คำว่า

อยู่ดี, ดินักแล, และปริบูรณ์ (บริบูรณ์) ดินัก...

หมายความว่า เป็นที่ดินที่มีทำเลที่ตั้งอันควรแก่การปลูกเรือนทุกประการ.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่